

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΝΙΑΙΕΣ ΤΕΛΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΠΤΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2024-2025
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ (Β΄ ΣΕΙΡΑ)

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: 1Γ

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ: 135 λεπτά

Ο ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΔΕΚΑ (10) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ		Μονάδες 70
A.I. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ		(μονάδες 30)
1.	A.I.1. Θέμα κειμένου- στοιχεία	4
2.	A.I.2. Λόγοι αδιαφορίας ανθρωπότητας για την ειρήνη	3
3.	A.I.3. Ερώτηση- λειτουργία	3
4.	A.I.4. Συνδετικές λέξεις	4
5.	A.I.5. Δευτερεύουσες προτάσεις: είδος, ονοματικές / επιρρηματικές, συντακτικός ρόλος	9
6.	A.I.6. Ονοματικό σύνολο σε δευτερεύουσα πρόταση	3
7.	A.I.7. Ομόηχα (ομώνυμα)	2
8.	A.I.8. Υπώνυμα	2
A.II. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ		(μονάδες 40)
9.	Περιεχόμενο	12
10.	Δομή	12
11.	Έκφραση	12
12.	Ορθογραφία	4
ΜΕΡΟΣ Β΄: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ		Μονάδες 30
13.	B1. Μίλτος Σαχτούρης, «Το ψωμί» (ενέργειες παιδιών, αποτέλεσμα σε σχέση με ανθρώπους γύρω τους)	10
14.	B2. α) Συνανάγνωση Μίλτος Σαχτούρης, «Το ψωμί» - Γιάννης Ρίτσος, απόσπασμα ποιητικής σύνθεσης <i>Γράμμα στο Ζολιό -Κιουρί</i> , (κοινά σύμβολα)	10
15.	B2. β) Συνανάγνωση Μίλτος Σαχτούρης, «Το ψωμί» - Γιάννης Ρίτσος, απόσπασμα ποιητικής σύνθεσης <i>Γράμμα στο Ζολιό -Κιουρί</i> , (ρηματικό πρόσωπο στους δύο τελευταίους στίχους, λειτουργία)	10
Σύνολο		ΜΟΝΑΔΕΣ 100

Ειρήνη: Ένα άκρως σημαντικό πανανθρώπινο ιδανικό που διαρκώς παραβιάζεται

[...] Εφόσον μέσω της ειρήνης το άτομο οδηγείται σε μία κατάσταση ευημερίας, εύλογα προκύπτει το συμπέρασμα ότι η κοινωνία, όντας ένα σύνολο ατόμων, θα ακμάσει. Πράγματι, η διασφάλιση της ειρήνης διαδραματίζει καταλυτικό ρόλο στην προαγωγή του πολιτισμού και στην προώθηση των τεχνών και των επιστημών. Τα παραπάνω καθίστανται εφικτά μέσω της υγιούς συνεργασίας ανθρώπων και λαών, της καλλιέργειας του διαλόγου και της ανταλλαγής ιδεών. Η αδελφική αρμονία μεταξύ των επιμέρους μελών της παγκόσμιας κοινότητας, που βασίζεται στις αξίες του ανθρωπισμού, υπόσχεται άνοδο του βιοτικού επιπέδου και ανάπτυξη σε όλους τους τομείς της ζωής.

Κι όμως η αξία της ειρήνης δεν εκτιμάται, ειδικότερα τον τελευταίο καιρό που την βλέπουμε άναυδοι να θυσιάζεται στον βωμό των όποιων οικονομικοπολιτικών συμφερόντων. Πώς όμως θα αντιμετωπιστεί αυτό; Είναι επιβεβλημένο να αναζητηθούν επιτέλους τρόποι να εδραιωθεί η ειρήνη. Το σπουδαιότερο μέσο, για να γίνει αυτό, δεν είναι άλλο από την ανθρωπιστική παιδεία, η παροχή της οποίας θα συντελέσει στην κατανόηση των αγαθών που προσφέρει η ειρήνη. Επιπρόσθετα, είναι απαραίτητη η επιστράτευση των επιστημόνων και των πνευματικών ανθρώπων, οι οποίοι με την εκπόνηση προγραμμάτων και τη διοργάνωση εκδηλώσεων και ημερίδων θα αφυπνίσουν τους ανθρώπους, ενημερώνοντας για τον αφόρητο πόνο που επέρχεται μετά από έναν πόλεμο. Εξίσου σημαντική είναι και η συμβολή των Διεθνών Οργανισμών και ειρηνιστικών κινήματων, αλλά και του κάθε ατόμου ξεχωριστά, που οφείλει να ασκεί ενεργή πίεση στις πολιτικές ηγεσίες, με διαρκείς αγώνες και διαδηλώσεις για τον αφοπλισμό των λαών, την κατάργηση των πυρηνικών όπλων. Αλλά η οποιαδήποτε κινητοποίηση οφείλει να είναι προδραστική, αλλιώς, ίσως είναι αργά.

Καιρό τώρα, έχουμε αφήσει την ειρήνη στην τύχη της. Φυσικό, άλλωστε, αφού είχαμε τόσα πολλά προβλήματα να αντιμετωπίσουμε. Πανδημία, οικονομική κρίση. Ίσως είχαμε επαναπαυτεί στον κόσμο μας και νομίζαμε αφελώς ότι δεν θα χρειαστεί να ζήσουμε τις άθλιες συνθήκες πολέμου που έζησαν οι πρόγονοί μας. Ίσως αγνοήσαμε το γεγονός ότι στην πραγματικότητα πόλεμοι δεν σταμάτησαν ποτέ να γίνονται, βλέπε Μέση Ανατολή. Απλώς τώρα είναι πιο κοντά.

Είναι άραγε άκρως ουτοπικό να ελπίζουμε σε έναν κόσμο χωρίς πολέμους; Ίσως, ναι. Αλλά η αποδοχή ότι ο πόλεμος είναι σύμφυτος του ανθρώπου και η μη προσπάθεια ανατροπής αυτής της νοοτροπίας θα έχει ολέθριες επιπτώσεις για όλους μας. Η βίαιη επίλυση των διαφορών με τη δύναμη των όπλων είναι αρρωστημένη και ως τέτοια πρέπει να λαμβάνεται, καθώς αναπαράγει μία ατελείωτη φρίκη. Αντίθετα, το αίτημα για ειρήνη πρέπει να συνεχίσει να προβάλλεται ως διαχρονικό και οικουμενικό και είναι αναγκαίο να κοπιάσουμε όλοι για την ικανοποίησή του.

Αγγελική Βουρλιωτάκη

<https://www.csii.gr/eirini-ena-akros-simantiko-pananthropino-idaniko-poy-diarkos-paraviazetai/>

A.I. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ ΑΔΙΔΑΚΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

(Μονάδες 30)

A.I.1. Να προσδιορίσετε το θέμα του κειμένου και να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με **δύο (2)** στοιχεία από το κείμενο.

(μονάδες 4)

Θέμα του κειμένου (ενδεικτικά): Η αξία και τρόποι εδραίωσης της ειρήνης (**μον. 2**)

Τεκμηρίωση: δύο (2) στοιχεία από τα πιο κάτω: (2 στοιχεία x 1 μον. = 2 μον.)

- Ο τίτλος αναφέρεται στο πανανθρώπινο ιδανικό που διαρκώς παραβιάζεται
- Το κείμενο αναφέρεται στα αγαθά της ειρήνης (π.χ. ευημερία ατόμου- ακμή κοινωνίας)
- Η αρθρογράφος παρουσιάζει τρόπους εδραίωσης της ειρήνης (π.χ. συνεργασία ανθρώπων και λαών)
- Στο κείμενο υπάρχουν πειστικά επιχειρήματα υπέρ της ειρήνης (π.χ. «Η βίαιη επίλυση των διαφορών με τη δύναμη των όπλων είναι αρρωστημένη και ως τέτοια πρέπει να λαμβάνεται, καθώς αναπαράγει μία ατελείωτη φρίκη»).
- Χρησιμοποιούνται τρόποι πειθούς, για να γίνει φανερή η αξία της ειρήνης (όπως επίκληση στη λογική: «Εφόσον μέσω της ειρήνης το άτομο οδηγείται σε μία κατάσταση ευημερίας, εύλογα προκύπτει το συμπέρασμα ότι η κοινωνία, όντας ένα σύνολο ατόμων, θα ακμάσει.» / στο συναίσθημα «Η βίαιη επίλυση των διαφορών με τη δύναμη των όπλων είναι αρρωστημένη και ως τέτοια πρέπει να λαμβάνεται, καθώς αναπαράγει μία ατελείωτη φρίκη.»)

Σημείωση: Ως στοιχεία μπορούν να θεωρηθούν και συγκεκριμένα αποσπάσματα από το κείμενο.

A.I.2. Να εξηγήσετε για ποιους **δύο (2)** λόγους η ανθρωπότητα, κατά τα τελευταία χρόνια, αδιαφόρησε για την ειρήνη.

(μονάδες 3)

Δύο στοιχεία από τα πιο κάτω: (2 x 1,5 μον. = 3 μον.)

- Η ειρήνη θυσιάζεται λόγω οικονομικοπολιτικών συμφερόντων
- Αντιμετώπιση/ διαχείριση σοβαρών προβλημάτων, όπως η πανδημία
- Αντιμετώπιση/ διαχείριση σοβαρών προβλημάτων, όπως η οικονομική κρίση
- Επανάπαυση/ εντύπωση ότι οι πόλεμοι ανήκουν στο παρελθόν
- Επανάπαυση/ εντύπωση ότι οι πόλεμοι είναι μακριά, γεωγραφικά

A.I.3. Να γράψετε την ερώτηση που χρησιμοποιεί η συγγραφέας στην τελευταία παράγραφο του κειμένου και να εξηγήσετε τι επιτυγχάνεται με τη χρήση της.

(μονάδες 3)

Ερώτηση:

«Είναι άραγε άκρως ουτοπικό να ελπίζουμε σε έναν κόσμο χωρίς πολέμους;» (1 μον.)

Λειτουργία:

Επιτυγχάνεται ο προβληματισμός του δέκτη / η πρόκληση ενδιαφέροντος του δέκτη (1 μον.)
σχετικά με το κατά πόσον είναι ουτοπικό να υπάρξει ένας κόσμος χωρίς πολέμους. (1 μον.)

A.I.4. Να εντοπίσετε στη 2η παράγραφο του κειμένου **δύο (2)** συνδετικές λέξεις που φανερώνουν αντίθεση και **δύο (2)** συνδετικές λέξεις που φανερώνουν προσθήκη.

(μονάδες 4)

- **Αντίθεση:** όμως (1 μον.), αλλά (1 μον.)
- **Προσθήκη:** επιπρόσθετα (1 μον.), εξίσου (1 μον.)

A.I.5. Να αναγνωρίσετε το είδος των πιο κάτω δευτερευουσών προτάσεων, που είναι υπογραμμισμένες στο κείμενο, να δηλώσετε αν είναι ονοματικές ή επιρρηματικές, καθώς και τον συντακτικό τους ρόλο:

α. ...αφού είχαμε τόσα πολλά προβλήματα

β. ...ότι δεν θα χρειαστεί

γ. ...να κοπιάσουμε όλοι για την ικανοποίησή του

(μονάδες 9)

α. αφού είχαμε τόσα πολλά προβλήματα:

Αιτιολογική (1 μον.), Επιρρηματική (1 μον.), Επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας / που δηλώνει αιτία (1 μον.)

Σημείωση: Απλή αναφορά σε επιρρηματικό προσδιορισμό, βαθμολογείται με 0,5 μονάδα.

β. ότι δεν θα χρειαστεί:

Ειδική (1 μον.), Ονοματική (1 μον.), Αντικείμενο (0,5 μον.) στο ρήμα «νομίζαμε» (0,5 μον.)

γ. να κοπιάσουμε όλοι για την ικανοποίησή του:

Βουλητική (1 μον.), Ονοματική (1 μον.), Υποκείμενο (0,5 μον.) στην απρόσωπη έκφραση «είναι αναγκαίο» (0,5 μον.)

A.I.6. Να ξαναγράψετε την πιο κάτω περίοδο λόγου μετατρέποντας την υπογραμμισμένη φράση σε δευτερεύουσα χρονική πρόταση, κάνοντας τις αναγκαίες αλλαγές:

Με την υγιή συνεργασία ανθρώπων και λαών διασφαλίζεται η ειρήνη.

(μονάδες 3)

Όταν / Όποτε / Άμα / Κάθε φορά που / Σαν υπάρχει υγιής συνεργασία ανθρώπων και λαών, διασφαλίζεται η ειρήνη. /

Όταν / Όποτε / Άμα / Κάθε φορά που / Σαν άνθρωποι και λαοί συνεργάζονται, διασφαλίζεται η ειρήνη.

Σύνδεσμος: (1,5 μον.) Ρήμα: (1,5 μον.)

A.I.7. Να γράψετε **ένα (1)** ομόηχο (ομώνυμο) για κάθε μια από τις εξής λέξεις: «τύχη», «ίσως».

(μονάδες 2)

- **τύχη:** τείχη / τοίχοι / τύχει (**μον. 1**)
- **ίσως:** ίσος (**μον.1**)

A.I.8. Να γράψετε **δύο (2)** υπώνυμα για κάθε μία από τις εξής λέξεις: «τέχνες», «επιστήμες».

(μονάδες 2)

Τέχνες: δύο από τα πιο κάτω (2 x 0,5 μον. = μον. 1)

Θέατρο, Λογοτεχνία, Ζωγραφική, Γλυπτική, Αρχιτεκτονική, Κινηματογράφος, Μουσική

Επιστήμες: δύο από τα πιο κάτω (2 x 0,5 μον. = μον. 1)

Φυσική, Χημεία, Βιολογία, Ανθρωπολογία, Γεωλογία, Ψυχολογία, ...

A. II. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

(Μονάδες 40)

«...Το αίτημα για ειρήνη πρέπει να συνεχίσει να προβάλλεται ως διαχρονικό και οικουμενικό και είναι αναγκαίο να κοπιάσουμε όλοι για την ικανοποίησή του».

Με αφορμή τις συνεχιζόμενες πολεμικές συγκρούσεις των ημερών μας, σου έχει ζητηθεί να συγγράψεις άρθρο που θα δημοσιευτεί στην ιστοσελίδα του σχολείου σου, με τίτλο «Η ειρήνη εκπέμπει σήμα κινδύνου».

Στο άρθρο σου να παρουσιάσεις **δύο (2)** θετικά αποτελέσματα της ειρήνης και **δύο (2)** τρόπους οικοδόμησής της στον κόσμο.

(Έκταση: τουλάχιστον 250 λέξεις)

Σημείωση: Δεν επιτρέπεται να αναφέρεις το ονοματεπώνυμό σου ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο, το οποίο μπορεί να αποκαλύψει την ταυτότητά σου.

A. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ: 12/40 μονάδες

[Πρόλογος = 1,5 μον., Κύριο μέρος = 9 μον., επίλογος = 1,5 μον.]

Πρόλογος (1,5 μον.): Δήλωση της αφορμής/ σκοπού (**1 μον.**), αναφορά στα ζητούμενα του θέματος/ πτυχές του άρθρου (**0,5 μον.**)

Κύριο Μέρος (9 μον.)

α) Δύο (2) θετικά αποτελέσματα της ειρήνης (2 x 2,25 = 4,5 μον.)

(κάθε θετικό: 1 μον. και κάθε επιχείρημα τεκμηρίωση / ανάπτυξη = 1,25 μον.)

β) Δύο (2) τρόποι οικοδόμησης της ειρήνης (2 x 2,25 = 4,5 μον.)

(κάθε τρόπος: 1 μον. και κάθε επιχείρημα/ τεκμηρίωση/ ανάπτυξη = 1,25 μον.)

α) Θετικά αποτελέσματα ειρήνης. Δύο (2) από τα πιο κάτω:

- Ευημερία / μόρφωση και πνευματική ανάπτυξη ατόμου - ακμή κοινωνίας
- Προαγωγή του πολιτισμού - προώθηση των τεχνών και των επιστημών
- Καλλιέργεια κοινωνικών αρετών, αλληλεγγύη, αλληλοσεβασμός.
- Ανάπτυξη σε όλους τους τομείς της ζωής / Οικονομική πρόοδος, συναλλαγές, εμπόριο, παραγωγική δραστηριότητα / Άνοδος του βιοτικού επιπέδου
- Διάδοση ανθρωπιστικής παιδείας και οικουμενικών αξιών
- Ομαλή λειτουργία πολιτειακών και κοινωνικών θεσμών
- Αξιοπρέπεια και ασφάλεια για όλους / Προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- Ξεπερνούνται οι εθνικές διαφορές και οι ρατσιστικές προκαταλήψεις
- Τα προβλήματα επιλύονται με διεθνή συνεργασία και διάλογο.
- ...

β) Τρόποι οικοδόμησης της ειρήνης. Δύο (2) από τα πιο κάτω:

- Σε προσωπικό επίπεδο: ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση των πολιτών- άσκηση πίεσης προς τις κυβερνήσεις για παύση των συρράξεων, περιορισμό των εξοπλισμών και επιλογή του διαλόγου ως μέσου επίλυσης των διαφορών.
- Παροχή ανθρωπιστικής παιδείας στους νέους, ώστε να κατανοήσουν τις ολέθριες συνέπειες του πολέμου και να αντιληφθούν την αλληλεξάρτηση ειρήνης και προόδου.
- Η ενεργοποίηση των μέσων ενημέρωσης και κοινωνικής δικτύωσης, που μπορούν να καταδείξουν τη φρίκη του πολέμου, ευαισθητοποιώντας το κοινό για αγώνα υπέρ της ειρήνης.
- Οι πνευματικοί ηγέτες έχουν χρέος να παραδειγματίζουν με τη στάση τους και να συμμετέχουν σε κάθε καταδίκη του πολέμου, θεωρητική ή έμπρακτη.
- Επικράτηση των διεθνών κανόνων δικαίου, σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ενεργοποίηση του Ο.Η.Ε. και των άλλων ανθρωπιστικών οργανώσεων για την παύση των πολεμικών συρράξεων και την αποτροπή νέων.
- Διδασκαλία της ειρήνης εντός και εκτός τάξης: θεωρητικά, με μαθήματα όπως Γλώσσες, Ιστορία, Λογοτεχνία και πρακτικά, στην αυλή του σχολείου, οι κανονισμοί λειτουργίας του σχολείου να καλλιεργούν φιλειρηνική κουλτούρα
- Διοργάνωση δράσεων και εκδηλώσεων (αθλητικών, πολιτιστικών, Ημερίδων, σεμιναρίων κ.λπ.), με στόχο τη διαφώτιση των μαθητών για τα οφέλη της ειρήνης
- ...

Επίλογος (1,5 μον.)

- Ανακεφαλαίωση, συμπέρασμα / εισήγηση / ευχή
- Καθήκον όλων μας να αγωνιστούμε για την ειρήνη
- Σχόλιο κατά πόσον είναι εφικτή η επικράτηση της ειρήνης / αξίζει να αγωνιζόμαστε για ειρήνη και γιατί
- Για ποιον λόγο δίδεται βαρύτητα ειδικά στη διαφώτιση της νέας γενιάς
- ...

B. ΔΟΜΗ: 12/40 μονάδες

1. Εξωτερικά στοιχεία κειμένου: **4 (μον.)**

Πρόλογος (**1 μον.**), Κύριο μέρος (**2 μον.**), Επίλογος (**1 μον.**)

2. Δομή παραγράφων (**4 μον.**)

3. Αλληλουχία ιδεών και σύνδεσή τους / διάρθρωση ιδεών / συνοχή (**4 μον.**)

Γ. ΕΚΦΡΑΣΗ: 12/40 μονάδες

1. Σαφήνεια - σύνταξη (**4 μον.**)

2. Ακριβολογία-επιλογή κατάλληλου λεξιλογίου (**4 μον.**)

3. Ύφος ανάλογο του επικοινωνιακού πλαισίου και της επικοινωνιακής περίπτωσης- του κειμενικού είδους (άρθρο) (**4 μον.**)

Δ. ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ 4/40 μονάδες

Ορθή χρήση γραμματικών κανόνων

(Για κάθε 5 ορθογραφικά / γραμματικά λάθη: αφαιρείται **1 μονάδα**, απουσία τονισμού: αφαιρείται **1 μονάδα**).

Σημείωση:

1. Έκθεση που θα διαπιστωθεί ότι είναι εκτός θέματος, βαθμολογείται με μηδέν (0) σε όλα τα σημεία.
2. Νοείται ότι, σε περίπτωση που η έκταση είναι μικρότερη του καθορισθέντος ορίου, αφαιρούνται αναλογικά μονάδες και από τη δομή, την έκφραση και την ορθογραφία.

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

I. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Μίλτος Σαχτούρης, «Το ψωμί»

Ένα τεράστιο καρβέλι, μια πελώρια φραντζόλα ζεστό
ψωμί, είχε πέσει στο δρόμο από τον ουρανό·
ένα παιδί με πράσινο κοντό βρακάκι και με μαχαίρι
έκοβε και μοίραζε στον κόσμο γύρω,
όμως και μια μικρή, ένας μικρός άσπρος άγγελος, κι αυτή
μ' ένα μαχαίρι έκοβε και μοίραζε
κομμάτια γνήσιο ο υ ρ α ν ό
κι όλοι τώρα τρέχαν σ' αυτή, λίγοι πηγαίναν στο ψωμί,
όλοι τρέχανε στον μικρόν άγγελο που μοίραζε ο υ ρ α ν ό!
Ας μην το κρύβουμε
διψάμε για ουρανό!

Ερώτηση Β1

Να παρουσιάσετε τις ενέργειες του αγοριού και του κοριτσιού και να εξηγήσετε ποιο ήταν το αποτέλεσμα τους σε σχέση με τους ανθρώπους που βρίσκονταν γύρω τους.

(μονάδες 10)

Ενέργειες αγοριού: έκοβε και μοίραζε ψωμί στους ανθρώπους **(2,5 μον.)**

Αποτέλεσμα σε σχέση με τους ανθρώπους γύρω: ο κόσμος έπαιρνε το ψωμί που μοίραζε το αγόρι **(2,5 μον.)**

Ενέργειες κοριτσιού: έκοβε και μοίραζε ουρανό/ «κομμάτια γνήσιο ουρανό» στους ανθρώπους **(2,5 μον.)**

Αποτέλεσμα σε σχέση με τους ανθρώπους γύρω: όλοι (τώρα) έτρεχαν στο κορίτσι (λίγοι πηγαίναν στο ψωμί) / όλοι έτρεχαν στον μικρόν άγγελο που μοίραζε ουρανό **(2,5 μον.)**

II. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΔΙΔΑΓΜΕΝΟΥ ΜΕ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γιάννης Ρίτσος - Γράμμα στον Ζολιό Κιουρί (απόσπασμα)

Ξεμάθαμε πολλά, Ζολιό, ξεμάθαμε
πώς γλιστράει το ψάρι της γαλήνης στα ρηχά της σιγαλιάς
πώς μπλέκονται οι γαλάζιες φλέβες στα χέρια της άνοιξης – ξε-
μάθαμε,
μάθαμε τώρα κάτι πράγματα απλά, πολύ απλά, πολύ σίγουρα
πως ο ουρανός αρχίζει απ' το ψωμί
πως δεν είναι δίκιο άλλοι να βγάζουν το ψωμί κι άλλοι να τρώνε
το ψωμί
πως δεν είναι δίκιο να φτιάχνουν κανόνια και να λείπουν τ' αλέ-

τρια, – απλά πράγματα,
 μπορεί κ' ένα παιδί να τα πει σε μια φουσαρμόνικα της τσέπης
 μπορεί κ' ένας καλός φαντάρος που ονειρεύτηκε τη μάνα του
 να τινάχτεί απ' τον ύπνο του και να τα πει σε μια σάλπιγγα
 κ' οι νεκροί μας τα ξέρουν πιο καλά – κάθε νύχτα η σιωπή τους
 τα φωνάζει – απλά πράγματα
 – δεν είμαστε σοφοί, Ζολιό,
 απλά πράγματα λέμε, πολύ απλά τα λέμε
 πως αξίζει κανέναν να ζει και να πεθαίνει
 για τη λευτεριά και την ειρήνη.
 Γιάννης Ρίτσος, *Γράμμα στον Ζολιό Κιουρί: Αγρύπνια 1941 – 1953*,
 στο *Ποιήματα 1941 – 1958*, τόμ. Β, Αθήνα, Κέδρος, ¹⁰1978, σ. 108.

Ερώτηση Β2

α) Να εντοπίσετε **δύο (2)** κοινά σύμβολα στο ποίημα «Το ψωμί» και στο απόσπασμα από την ποιητική σύνθεση *Γράμμα στον Ζολιό Κιουρί* και εξηγήσετε τι σημαίνουν αυτά.

(μονάδες 10)

Σύμβολα [Δύο (2) x 2,5 μον. = 5 μον.]	Επεξήγηση [Δύο (2) x 2,5 μον. = 5 μον.]
Ψωμί	σύμβολο της τροφής / των υλικών αγαθών / των βιολογικών αναγκών του ανθρώπου.
Ουρανός	σύμβολο των πνευματικών αγαθών / των πνευματικών και πανανθρώπινων αξιών στη ζωή του ανθρώπου (όπως ελευθερία, ειρήνη, δικαιοσύνη).
Παιδιά	σύμβολο αθωότητας και αγνότητας / μέλλοντος.

β) Να αναφέρετε σε ποιο ρηματικό πρόσωπο μιλά το ποιητικό υποκείμενο στους δύο τελευταίους στίχους του ποιήματος «Το ψωμί» και στους δύο τελευταίους στίχους του αποσπάσματος από την ποιητική σύνθεση *Γράμμα στο Ζολιό -Κιουρί*. Τι επιτυγχάνεται σε κάθε ποίημα με αυτές τις επιλογές; Να τεκμηριώσετε με αναφορές και στα δυο ποιήματα.

(μονάδες 10)

«Το ψωμί»:

Το ποιητικό υποκείμενο μιλά στο α' πληθυντικό πρόσωπο (**μον. 2,5**)

Λειτουργία: το ποιητικό υποκείμενο εντάσσει και τον εαυτό του στους ανθρώπους που διψούν για ουρανό, προσδίδοντας συλλογικότητα και καθολικότητα στη θέση / άποψή του ότι ο άνθρωπος, πέρα από την ικανοποίηση των υλικών / βιοτικών αναγκών, αναζητά την πνευματική ανύψωση. (**μον.2,5**)

Γράμμα στο Ζολιό - Κιουρί:

Το ποιητικό υποκείμενο μιλά στο γ' ενικό πρόσωπο (**μον.2,5**)

Λειτουργία: Η χρήση του γ' ενικού προσώπου προσδίδει αποστασιοποίηση και αντικειμενικότητα, ενώ οι απόψεις του ποιητικού υποκειμένου για τις οικουμενικές αξίες της ελευθερίας και της ειρήνης παρουσιάζονται ως γενικά αποδεκτές, προλαμβάνοντας αποφθεγματικό / διδακτικό χαρακτήρα (ή ύφος). (**μον.2,5**)

ΤΕΛΟΣ ΟΔΗΓΟΥ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ